

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Turvallisuus investointina – näkökulmia lapsibudjettiin ja lasten osallistumiseen

MIKA NIEMELÄ, BUDJETTIPÄÄLLIKKÖ
LAPSEN OIKEUKSIEN AJANKOHTAISPÄIVÄ
17.11.2022

VM

TURVAA TULEVAA

AVOIMUUS - LUOTTAMUS - VASTUULLISUUS

Lapsibudjetointi valtion talousarviossa

- Lapsibudjetointia on pilotoitu ensimmäisen kerran kuluvan vuoden talousarviossa.
- Vuoden 2023 talousarvioesityksessä lapsibudjetointi on vakiinnutettu osaksi yleisperusteluja.
- Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen on tarkastelussa huomioitu uutena kokonaisuutena. Lisäksi kuntien valtionosuuksia koskevassa arviossa on huomioitu kunnille jäävät tehtävät.
 - Kuntien ja hyvinvointialueiden tarkastelu on laskennallinen arvio ja itsehallinnolliset toimijat lopulta allokoivat määrärahat omien päätösten mukaisesti.
- Sote-uudistuksesta aiheutuvasta toimintaympäristön muutoksesta johtuen lapsibudjetoinnin tarkasteluun sisältyvä aikasarja katkeaa.
 - Vuodet 2022 ja 2023 eivät ole vertailukelpoisia, kun tehtävät, organisaatiot ja niiden rahoitusmekanismi muuttuvat. Tulevina vuosina aikasarja kuitenkin täydentyy kuntien ja hyvinvointialueiden toiminnan vakiintuessa.

Tunnuslukuja v. 2023 talousarvioesityksestä (TAE)

- TAE:ssa suoraan lapsi-ikäryhmään tai lapsiperheisiin kohdistuu lakisääteisiä ja harkinnanvaraisia määrärahoja yhteensä n. 10,4 mrd. euroa.
 - Hyvinvointialueet: laskennallisesti n. 3,7 mrd. euroa.
 - Kuntien peruspalvelujen valtionosuus laskennallisesti arvioituna n. 2,2 mrd. euroa.
- Yhdenvertaisten mahdollisuuksien vahvistamisen ja haavoittuvassa asemassa olevien lasten tukemisen (työryhmän ehdotuksessa syrjäytymisen ehkäisy) kokonaisuus on n. 360 milj. euroa.
- Uusi lapsiperheille kohdistuva verotuki
 - Perhevapaalta palaavien työmatkavähennyksen omavastuun alentaminen (arvioidaan alentavan ansiotuloista perittävien verojen tuottoa 3,5 milj. euroa vuositasolla).

VM koordinoi kuntien ja hyvinvointialueiden lapsibudjetoinnin hankkeen

- Lapsistrategian toimeenpanosuunnitelman toimenpiteissä on tarkasteltu kuntien ja hyvinvointialueiden lapsibudjetointia ja toteumatietojen seuranta sekä raportointia. (VM julkaisuja 2022:55)
 - Toteumatiedoilla viitataan talouden ja toiminnan, kuten kustannus-, palvelukäyttö-, asiakasmäärä- ja vaikuttavuustietojen, keräämiseen ja raportointiin.
- Selvityshenkilöt ehdottavat yhteistä lapsibudjetoinnin mallia hyvinvointialueille ja sen alueen kuntiin
 - Lapsibudjetoinnin mallin pilotointi voisi olla tarkoituksenmukaista. Toisaalta hyvinvointialueille on ensivaiheessa taattava työrauha sote-uudistuksen läpiviemiseksi ja toiminnan vakiinnuttamiseksi.
- Lapsibudjetoinnin kehittäminen on pitkäjänteistä työtä, jota kannattaa tehdä verkostomaisesti ja edellisen päälle rakentaen. Tavoitteena on hyvä olla vertailukelpoinen, monistettava ja toistettavissa oleva malli.
- Kuntien ja hyvinvointialueiden omalla motivaatiolla on suuri vaikutus onnistumiseen.

Kysely lapsille julkisten varojen käytöstä

- Osana hanketta valtiovarainministeriö ja kansallinen lapsistrategia tekivät 10–17-vuotiaille lapsille sähköisen kyselyn, jossa kysyttiin lasten mielipiteitä julkisten varojen käytöstä valtiolla, kunnissa ja jatkossa myös hyvinvointialueilla.
- Kyselyyn tuli lähes 7 000 vastausta.
- YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsella on oikeus tulla kuulluksi asioissa, jotka koskevat häntä. Lisäksi lapsen näkemykset on otettava asianmukaisesti huomioon.
- Lasten vastauksista on julkaistu erillinen raportti, jonka tuloksia esitellään myöhemmin tänään.

Lapsibudjetoinnin yhtenä tavoitteena on tietoperusteisen päätöksenteon vahvistaminen

- Lapsibudjetointi ei ole itsetarkoitus, vaan se on tapa tehdä lapsiin kohdistuvat määrärahat näkyväksi ja siten lapsibudjetoinnilla voidaan edistää tietoon perustuvaa päätöksentekoa.
- Lapsen oikeuksien ajankohtaispäivän teemana on tänä vuonna turvallisuus investointina. Lapsibudjetointi voi osaltaan toimia työkaluna turvallisuuden vahvistamisessa.
 - Tieto luo perustan myös varautumiselle ja ennakkoinnille, mikä puolestaan vahvistaa turvallisuutta niin kansalaisten arjessa kuin yhteiskunnassa ylipäätään.

Lopuksi

”Valtion rahat tulee käyttää viisaasti, ei velkaannuta liikaa, tuetaan heikommassa asemassa olevia enemmän, pidetään kirjaa menoista ja tuloista sekä niiden vaikutuksista”

Lähde:

Lasten mielipiteitä julkisten varojen käytöstä, kysely 10–17-vuotiaille lapsille.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

MIKA NIEMELÄ, BUDJETTIPÄÄLLIKKÖ
MIKA.NIEMELA@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET